

Notes Florístiques de les Illes Balears (IV)

Guillem ALOMAR, Juan Miguel GONZÁLEZ
i Cristòfol MASCARÓ

SHNB

SOCIETAT D'HISTÒRIA
NATURAL DE LES BALEARS

Alomar, G., González, J.M. i Mascaró, C. 1992. Notes Florístiques de les Illes Balears (IV). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 35: 67-72. ISSN 0212-260X. Palma de Mallorca

Es donen a conèixer algunes novetats florístiques per a les Illes Balears i s'amplia l'àrea de distribució de diferents tàxons rars o amenaçats. Es confirma la presència de *Thymelaea tartonraira* (L.) All. subsp. *tartonraira* a Mallorca i es donen dades sobre la seva distribució i ecologia.

Paraules claus: *Illes Balears, Mediterrània, Flora, corologia, Thymelaea.*

FLORISTIC NOTES ON THE BALEARIC ISLANDS (IV). Some floristic notes on the Balearic Islands widen the known distribution area of several rare and endangered taxa. The presence of *Thymelaea tartonraira* (L.) All. subsp. *tartonraira* is confirmed, and new data on its distribution and ecology are furnished.

Keywords: *Balearic Islands, Mediterranean, Flora, chorology, Thymelaea.*

Guillem ALOMAR i Juan Miguel GONZÁLEZ. Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa. C/Can Verí, 1 3r. 07001 Ciutat de Mallorca. Cristòfol MASCARÓ. C/Àngel, 18. 07730 Alaior. Menorca.

Recepció del manuscrit, 13-feb-92. Revisió acceptada, 4-nov-92

Introducció

Al present treball aportam noves dades al coneixement de certs tàxons rars o amenaçats de la flora balear. Per a cada localització s'especifiquen les coordenades UTM (100 km²). No s'ha recollit plec d'herbari de certes espècies,

degut a la seva raresa. Els que sí s'han recollit es conserven a l'herbari d'un dels autors (G. Alomar), i les espècies corresponents s'assenyalen amb un asterisc (*). Aquells tàxons dels quals es conserven fotografies s'assenyalen amb una creu (+). La nomenclatura adoptada és la proposada per *Flora Europaea* (Tutin

et al. 1964-80), *Flora Ibérica* (Castroviejo *et al.* 1986-90) i *Die Orchideen Europas* (Baumann i Künkele, 1988). Quan es coneix, es recull el nom popular de cada tàxon.

Observacions

* *Asplenium balearicum* Shivas

Menorca: Ocasional a la costa nord, sobre sòl silfícic (Rosselló, 1989).

Illa d'en Colom, Menorca (31SFE02) a uns 10 m s.m.

Asplenium marinum L.

Mallorca: Rara, en diferents indrets costaners de l'illa (Rosselló, 1989).

Torrent de Mortitx, Mallorca (31SDE91) a uns 75 m s.m. Un sol exemplar.

Cosentinia vellea (Aiton) Tod. Falzia peluda

Mallorca: Ocasional a la Serra de Tramuntana i al litoral de Santanyí (Rosselló, 1989).

Cap des Llamp, Mallorca (31SDD47) a 150 m s.m.

* *Juniperus phoenicea* L. subsp. *phoenicea* Savina de muntanya

Mallorca: Fins ara tan sols es coneixia amb seguretat la presència de la subspècie *turbinata* Nyman al litoral mallorquí. A la Serra de Tramuntana es coneixia una única població de savines a Moleta (Sóller), atribuïda per Bolòs i Molinier (1958) a la subsp. *turbinata*. Bonafè (1977-80) cita la espècie a la mateixa localitat sense especificar la subspècie. Exemplars recollits d'aquesta localitat (herbari G. Alomar) pertanyen a la subspècie *turbinata*.

No obstant, noves troballes ens permeten provar la presència a Mallorca de la subspècie *phoenicea*.

Mola de Son Cotoner, Mallorca (31SDD58). Petita població d'uns 100 exemplars de diferents edats que viuen als penyals i a la cresta de la mola, a 550 m s.m., orientació SSW.

* *Taxus baccata* L. Teix

Mallorca: Tàxon relictè que viu als cims més alts de la Serra de Tramuntana. Amb una població d'uns 400 exemplars, repartits en 11 localitats (Alomar, 1982; Alomar i Rosselló, 1985).

Puig des Noguer, Mallorca (31SDE80) a 1000 m s.m. tres exemplars a la vessant N.

* *Buxus balearica* Lam. Boix

Mallorca: Tàxon relictè que viu a la Serra de Tramuntana des de s'Esclop fins a la península de Formentor (Bonafè, 1977-80; Alomar i Rosselló, 1985). Recentment trobat a sa Dragonera (Tórrès *et al.*, 1986).

Cap des Llamp, Mallorca (31SDD47) a 150 m s.m. vessant W.

Comuna de Bunyola, Mallorca (31SDE79) a 400 m s.m. vessant N.

* *Polycarpon polycarpoides* (Biv.) Fiori subsp. *colomense* (Porta) Pedrol in Castroviejo *et al.*

Endemisme recentment descrit de l'illa d'en Colom (Menorca).

Dragonera: na Pòpia i Cap de Tramuntana (31SDD48).

Mallorca: Ses Aritjes (Pollença) (31SEE12).

* *Sedum caespitosum* (Cav.) DC.

Mallorca: Tàxon rar que viu a la Marina de Llucmajor (Bonafè, 1977-80; Alomar *et al.*, 1988).

Puntiró, Mallorca (31SDD88). Vore-res de camins i pastures a 50 m s.m.

* *Calamintha rouyana* (Briq.) Pericàs i Rosselló

Mallorca: Tàxon endèmic rar que viu als cims més alts de la Serra de Tramuntana (Alomar i Rosselló, 1986).

Serra des Teix, Mallorca (31SDE69) a 900 m s.m., orientació N.

Genista acanthoclada DC. subsp. *fasciculata* (Knoche) O.Bolós i Vigo.

Mallorca: Tàxon endèmic rar que viu a diferents punts de la Serra de Tramuntana, a la península d'Alcúdia i al terme de Santanyí (Bonafè, 1977-80; Alomar i Rosselló, 1986).

Puig des Galatzó, Mallorca (31SDD58). Petita població de 17 exemplars de diferent mida a 700 m s.m. orientació W.

* *Genista lucida* Camb. Gatova

Mallorca: Tàxon que viu a la Serra de Llevant, al Puig de Randa i a la part meridional de la Serra de Tramuntana (Bonafè, 1977-80).

Tossals Verds, Mallorca (31SDE80). Petita població a 650 m s.n.m. Aquesta població al centre de la Serra Nord és la més atípica per la seva localització, climatologia i altitud.

Xorrigo, Mallorca (31SDD87). 1 exemplar a 50 m s.m.

* *Lotus tetraphyllus* L. fil. Trèvol de quatre fulles

Mallorca: Tàxon endèmic d'ampla distribució a les Serres de Llevant i de Tramuntana (Bonafè, 1977-80).

Puig de Randa, Mallorca (31SDD97). A 543 m s.m.

Mola de Son Vidal, Mallorca (31SDD88). A 300 m s.m.

* *Polygonum lapathifolium* L.

Aquest tàxon fins ara tan sols es coneixia a Mallorca (Barceló, 1879-81), on sembla haver-se extingit.

Menorca: Part posterior des Prat de Son Bou (31SEE91).

* *Datura ferox* L.

Sa Dragonera (31SDD48). Tàxon ruderal trobat als conreus abandonats. Primera cita per a Balears.

* *Thymelaea tartonraira* (L.) All. subsp. *tartonraira*

Mallorca: Tàxon endèmic de la Mediterrània occidental que viu a Occitània i a les illes de Còrsega i Sardenya (Tan, 1980).

Els primers en citar-la a les illes Balears són Torres et al. (1986), sense especificar la subspècie.

Cap Menorca, Mallorca (31SEE11). A 150 m s.m.

Ses Serres, Mallorca (31SDD48). A 300 m s.m.

Coll des Singles, Mallorca (31SEE02). A 200 m s.m.

Aquest tàxon té una ecologia totalment diferent a *Thymelaea velutina* (Pourr. ex. Camb.) Endl., endèmica de les Balears. *Thymelaea tartonraira* subsp. *tartonraira* viu a costers i penyals marins, entre els 150 i els 360 m s.m., ocasionalment dintre la garriga de muntanya (*Hypericion balearici*) i més freqüentment dintre la comunitat rupícola (*Brassico-Helicryson rupestris*).

Certes poblacions s'han vist afectades els darrers anys pels incendis (Túnel de Formentor, Coll des Singles i Pas des Pescadors).

- * ***Matricaria recutita*** L. Camamil·la vera
Mallorca: Duvigneaud (1979)
recolleix la cita de la Flora Europaea.
Pont de Son Carbonell, s'Albufera de
Mallorca (31SEE00).
- + ***Orchis olbiensis*** Reut. ex Barla.
Mallorca: Tàxon d'àmplia distribució
a la Serra de Tramuntana (Bonafè, 1977-
80; Hoffmann, 1983).
Talaia Freda, Mallorca (31SEE20).
480 m s.m.
- + ***Serapias cordigera*** L.
Menorca: Rodríguez (1904) cita
aquest tàxon sobre terrenys arenosos
considerant-lo com a rar. Es descobreixen
cites posteriors.
Sa Vall, Menorca (31SEE73). A uns
30 m s.m.
- + ***Serapias nurrica*** Corrias
Menorca: Endemisme sard recent-
ment citat a Menorca, que viu a la zona
nord sobre sòl silfícic (Alomar, 1989-90).
Torrent d'Algendar, Menorca (31SE
E82). A uns 100 m s.m.
- Agraïments**
- El nostre agraïment a Pere Llofriu,
Pep Llufs Gradaille i Vicenç Sastre per les
seves citacions i companyia. I a Maurici
Mus per la seva ajuda a l'hora de
classificar *Thymelaea tartonraira* subsp.
tartonraira i per les seves crítiques i
suggerències.
- Bibliografia**
- Alomar, G. 1982. Distribució del Teix
(*Taxus baccata* L.) a Mallorca.
Estudis Baleàrics, 7: 37-51.
- Alomar, G. 1989-90. Aportació a la flora
orquidiòfila de les illes Balears. *Boll.
Soc. Hist. Nat. Balears*, 33: 269-73.
- Alomar, G., Rita, J. i Rosselló, J.A. 1988.
Notas Florísticas de las islas Balea-
res (III). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*,
32: 141-144.
- Alomar, G. i Rosselló, J.A. 1985. *Catálogo
de las especies vegetales endémicas
o amenazadas en las Islas Baleares.
I. Especies protegidas*. MOPU. 130
pp. Inèdit.
- Alomar, G. i Rosselló, J.A. 1986. *Catálogo
de las especies vegetales endémicas
y amenazadas de las Islas Baleares.
II. Especies amenazadas a proteger*.
MOPU. 94 pp. Inèdit.
- Barceló, F. 1879-81. *Flora de las islas
Baleares*. Imprenta P. J. Gelabert,
596 pp, Palma de Mallorca.
- Baumann, H. i Künkele, S. 1988. *Die
Orchideen Europas*. Kosmos.
Naturführer. 191 pp. Stuttgart.
- Bolós, O. i Molinier, R. 1958. Recherches
phytosociologiques dans l'île de
Majorque. *Collect. Bot.*, 5(3): 699-
865.
- Bonafè, F. 1977-80. *Flora de Mallorca*. 4
vols. Edit. Moll. Ciutat de Mallorca.
- Castroviejo, J., Sainz, M., López, G.,
Montserrat, P., Muñoz, F., Pavía, J.
i Villar, L. 1986-90. *Flora Ibérica*,
vol.1 i 2. CSIC, Madrid.
- Duvigneaud, J. 1979. Catalogue
provisoire de la flore des Baléares.
*Soc. Ech. Pl. Vasc. Eur. Occ. Bass.
Méd.*, 17 (Supp.): 1-43.
- Hoffmann, V. 1983. Orchideenkartierung
Mallorca. *Mitt.Bl. Arbeitskr. Heim.
Orch. Baden-Württ.*, 15(1):109-151.
- Rodríguez, J.J. 1904. *Flórmula de Menorca*.
Impremta Fàbregas, 198 pp. Maó.

- Rosselló, J.A. 1989. *La Pteridoflora de las islas Baleares*. Tesi doctoral. Univ. Illes Balears. 215 pp. Palma de Mallorca.
- Tan, K. 1980. Studies in the Thymelaeaceae II: a revision of the genus Thymelaea. *Notes Edinburgh*, 38 (2): 189-246.
- Torres, N., Alomar, G, Rosselló, J.A. i Pujades, A. 1986. Notes floristiques baleariques II. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 30:145-154.
- Tutin, T.G., Heywood, U.H., Burgor, N.A., Valentine, B.H., Waiters, S.M. i Webb, D.A. 1964-1980. *Flora Europea*. 5 vols. Cambridge Univ. Press. London.